

PME
FORUM

PROFESSIONAL MILITARY EDUCATION INSTITUTE
«LEADERSHIP SCHOOL»

ROYAL DANISH DEFENCE COLLEGE

29.04.2026

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОГО ФОРУМУ

ПРОФЕСІЙНА ВІЙСЬКОВА [ОСВІТА]

УКРАЇНА, КИЇВ

// ТЕОРІЯ ПРАКТИКА ПЕРСПЕКТИВИ

Професійна військова освіта. Теорія, практика та перспективи. Матеріали міжнародного форуму. (29 квітня 2026 року) Міністерство оборони України, Національний університет оборони України. Інститут професійної військової освіти «Вишкіл Лідерів». ROYAL DANISH DEFENCE COLLEGE Київ : НУОУ, 2026. 224 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників Міжнародного форуму «Професійна військова освіта. Теорія, практика та перспективи», який відбувся 29 квітня 2026 року на базі Національного університету оборони України. Матеріали містять теоретичні та практичні результати наукових досліджень, присвячених актуальним питанням розвитку сектору безпеки і оборони в умовах повномасштабної війни.

Основна увага у збірнику зосереджена на чотирьох ключових напрямках:

- Трансформація професійної військової освіти: розглядаються процеси адаптації освітніх програм до стандартів НАТО, інтеграція унікального українського бойового досвіду в навчальний процес у режимі реального часу та розвиток інституційної спроможності військових навчальних закладів.
- Військове лідерство: досліджуються моделі формування адаптивного лідерства, етичні виміри діяльності командира, розвиток критичного та креативного мислення, а також психологічні аспекти готовності особового складу до виконання бойових завдань.
- Уроки досвіду (Lessons Learned): висвітлюються механізми збору, аналізу та впровадження бойового досвіду в систему військового управління та освіти для підвищення ефективності підготовки військ.
- Штучний інтелект та цифрові технології: аналізуються перспективи використання ШІ, аналітичних систем та симуляційних технологій (VR/AR) у військовій освіті, а також етичні, правові та організаційні аспекти їх застосування.

Видання розраховане на науково-педагогічних працівників, науковців, ад'юнктів, слухачів та курсантів вищих військових навчальних закладів, а також представників органів військового управління, діяльність яких пов'язана з реформуванням військової освіти та впровадженням інновацій у Збройних Силах України.

Матеріали подано в авторській редакції; відповідальність за зміст та достовірність оприлюднених результатів, а також за відсутність інформації з обмеженим доступом несуть автори доповідей

Збірник матеріалів підготовлено до публікації кафедрою лідерства Інституту професійної військової освіти «Вишкіл Лідерів» Національного університету оборони України.

Електроний варіант збірника розміщено на сайті НУОУ:

https://doi.org/10.33099/PME_FORUM_2026_ukr

При передруку публікацій посилання на збірник обов'язкове.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

голова – полковник Жук П.В.,

начальник інституту професійної військової освіти “Вишкіл Лідерів”;

заступник голови – полковник Іжучова І.В.,

заступник начальника інституту професійної військової освіти “Вишкіл Лідерів”;

члени організаційного комітету:

полковник Кувшинов О.В.,

заступник начальника інституту професійної військової освіти “Вишкіл Лідерів”;

полковник Шевчук В.В.,

начальник кафедри лідерства;

полковник Ігор Москальов

доцент кафедри лідерства Інституту професійної військової освіти «Вишкіл Лідерів» Національного університету оборони, доктор філософії у галузі соціальних та поведінкових наук зі спеціальності психологія

полковник Коренівська І.С.,

начальник кафедри євроатлантичної інтеграції та міжнародних миротворчих операцій.

ЗМІСТ

ВСТУПНІ СЛОВА	10
Вітальне слово заступника Міністра оборони України генерал-лейтенанта Євгена Мойсюка	10
Вітальне слово начальника Центрального управління військової освіти і науки Генерального штабу ЗСУ	12
Вітальне слово заступника начальника Національного університету оборони України з навчальної роботи	13
Preface by representatives the Royal Danish Defence College	14
ПАНЕЛЬ 1. ПРОФЕСІЙНА ВІЙСЬКОВА ОСВІТА	16
Pedersen Thomas Randrup. Danish leadership doctrine in (wartime) pme	17
Андрусак Марк. Трансформація професійної військової освіти як фундамент кадрової політики в секторі безпеки і оборони України: стан та перспективи розвитку	20
Бабій Юлія. Модель управління інтеграцією інновацій у секторі безпеки і оборони як механізм розвитку системи спроможностей	22
Бухун Іван. Реформування професійної військової освіти в умовах воєнного часу	24
Вербовенко Олександр, Гурковський Володимир, Ткаченко Іван. Забезпечення якості військової освіти в умовах воєнного стану: від імплементації стандартів НАТО до експорту українського бойового досвіду	27
Дзяний Ростислав, Дзяна Галина. Роль професійної військової освіти у формуванні системи національного спротиву: теорія та практика	30
Задорожний Володимир, Сахон Олег. Про динамічне наставництво в збройних силах США	32
Корнієнко Ігор, Пилипчук Валентин. Актуальні питання присвоєння професійних кваліфікацій в закладах освіти сектору безпеки і оборони	35
Котляров Роман. Напрями трансформації військової освіти України до стандартів НАТО в умовах війни з російською федерацією	36
Кравець Валентина. Трансформація систем внутрішнього забезпечення якості вищих військових навчальних закладів України в умовах збройної агресії РФ	37

Левко Мар'яна. Вплив стандартизованого тестування stanag 6001 на освітній процес у вищих військових навчальних закладів	40
Лисиченко В.П., Могильний О.Є., Лозко О.В., Дорошко Н.В., Авраменко О.В. Напрями трансформації професійної військової освіти	42
Литвиненко Михайло, Ленець Володимир. Нарощування інституційної спроможності системи професійної військової освіти в умовах війни	43
Любовець Григорій, Король Валерій. Трансформація підготовки рівня I-1b в умовах сучасного операційного середовища: розширення підходів нато на основі досвіду україни	46
Мазур Валентин, Дацков Антон, Сімчук Павло. Командно-штабний курс тактичного рівня державної-прикордонної служби україни I-2: набутий досвід та перспективи розвитку	48
Олійник Леонід, Савіна Інна. Ефективність підготовки офіцерів оперативного рівня у системі професійної військової освіти: організаційний та педагогічний виміри	50
Павленко Сергій, Смагін Олег. Інтеграція бойового досвіду в освітній процес НАНГУ як основа трансформація професійної військової освіти	52
Перемибіда Ірина. Інтеграція віртуальних середовищ у систему бойової підготовки: британський досвід та перспективи для зсу	54
Половніков Вадим. Щодо правоохоронної складової підготовки офіцерів державної прикордонної служби україни в умовах трансформації військової освіти	56
Русецький Руслан. Удосконалення системи професійної військової освіти в контексті реалізації нової кадрової стратегії сектору безпеки і оборони україни	58
Солошенко Інна. Трансформація професійної військової освіти в умовах високоінтенсивної війни	59
Сургай М.В., Лисиченко В.П., Кадук С.О. Інституційні механізми впровадження lessons learned у системі військового управління та військової освіти	61
Твердоступ Павло, Гриньків Олександра. Адаптація військової освіти до викликів легалізації короткоствольної зброї	62
Федорієнко Віталій, Авраменко Марина, Розумовська Юлія. Інтеграція моделей конструювання контрнарративів у систему професійної військової освіти (на прикладі протидії ядерному шантажу рф)	65
Шибалов Олексій. Симуляційні технології як інструмент інтеграції бойового досвіду у систему професійної військової освіти України	67
Шикуча Ростислав. Стратегічний рівень професійної військової освіти в контексті стандартів нато: компетентнісний підхід до формування лідерства вищої ланки управління	69
Юр'єв Олександр. Актуальність науково-лінгвістичної експертизи та впровадження інтелектуальних систем аналізу термінології в умовах цифрової трансформації військової освіти	71
Dovhopola Oleksandra. Standardization of combat experience terminology in the system of professional military education	73

ПАНЕЛЬ 2. ЛІДЕРСТВО	75
Holsting Vilhelm Stefan. Military leadership development as organizational learning: the Danish case	76
Andresen Rasmus M.. Formal and informal communication in the hyper-digital battlefield	80
Блощинський Ігор. Досвід участі майбутніх офіцерів-прикордонників у «Курсі молодших командирів та лідерства»	83
Волошко Сергій. Досвід і практики військового капеланства в Україні та за кордоном	85
Ворощук Олексій. Моральний вибір на війні: причини виникнення та наслідки моральних дилем	87
Ганаба Світлана. Релевантність розвитку критичного мислення у військовій освіті	89
Головань Вячеслав, Головань Артур, Горліченко Марина, Дроздов Михайло. Щодо неформального лідерства та його застосування в організації освітнього процесу у ВВНЗ	90
Залож Віктор. Розвиток рефлексивної компетентності військового лідера в умовах сучасних збройних конфліктів	93
Зборчий Андрій, Кравченко Катерина, Мацелюх Катерина. Метакогнітивні стратегії розвитку критичного та креативного мислення командира підрозділу як основа адаптивного лідерства	94
Золотов Андрій. Формування та методика оцінювання адаптивного лідерства в системі професійної військової освіти збройних сил України: теоретико-практичний аспект	97
Кочергін Ігор, Криленко Іван. Модель формування військового лідера у ВІТВ: від фрагментарного навчання до системної підготовки	99
Миколайчук Олена. Психологічні предиктори військового лідерства: порівняльне перехресне дослідження курсантів та діючих військовослужбовців	101
Мойсіяха Андрій. Війна як каталізатор розвитку нових моделей лідерства	103
Москальов Ігор. Психологічні засади діагностування лідерського потенціалу у професійній військовій освіті	107
Недвига Олег, Хачатурян Юлія. Етичні виміри військового лідерства в умовах російсько-української війни	109
Процин Ігор. Роль цінностей та гендерної інклюзивності у підвищенні боєздатності	111
Рибчук Олег. Військове лідерство в умовах цифрового поля бою	113

Савчук Віталій , Филипович Георгій. Роль освітнього середовища у формуванні лідерського потенціалу майбутнього офіцера	115
Санташов Віктор . Психологічний профіль військового лідера: окремі наукові результати	118
Стасюк Василь , Улунова Ганна , Грабовський Вадим . Фази та етапи формування психологічної готовності військовослужбовців до виконання бойових завдань	121
Торічний Вадим . Адаптація моделі ситуаційного лідерства до умов сектору безпеки і оборони	123
Тробюк Дмитро . Професійна відповідальність як системоутворюючий чинник військового лідерства майбутніх офіцерів у ВВНЗ	124
Цалко Сергій . Риси лідерства і принципи офіцера у військовому середовищі	126
Цепінь Віктор . Формування мислення на зростання у військових лідерів	127
ПАНЕЛЬ 3. УРОКИ ДОСВІДУ	129
Gjerstad Michael . Challenges in adaptation and military learning in NATO	130
Большакова Ірина , Новічков Валентин . Вплив підходу lessons learned на формування військово-професійних компетентностей у ВВНЗ	133
Варакута Володимир , Варакута Микита . Інтеграція уроків російсько-української війни в процес викладання навчальної дисципліни “ІСТОРІЯ ВІЙН ТА ВОЄННОГО МИСТЕЦТВА”	135
Дзюбчук Роман , Піонтківський Петро . Пропозиції щодо вдосконалення системи вивчення та впровадження досвіду у вищих військових навчальних закладах України при вивченні навчальних дисциплін курсу І-1а	137
Кізян Руслан , Морозов Олександр , Яковенко Євген . Впровадження бойового досвіду як педагогічне явище	139
Кудимов Сергій , Івахів Олег , Міхін Андрій . Тактика “ТИСЯЧІ ПОРІЗІВ” – особливості застосування та підготовки протидії	141
Кузьміч Андрій . Когнітивний ризик управлінського рішення як критерій стійкості системи управління військами	144
Лисенко Дмитро , Павлушенко Станіслав . Особливості вивчення досвіду діяльності структурних підрозділів психологічної підтримки персоналу Збройних Сил України	146
Лібрुक-Ліпкевич Світлана , Фуртес Олексій , Швай Віталій . Загальні риси трансформації в системі підготовки громадян України до відсічі збройної агресії	149
Мамавко Роман . Вплив професійної підготовки та лідерських якостей молодших командирів на стійкість оборони в умовах значної переваги противника та обмеженого ресурсного забезпечення	151

Морозов Олександр, Козлов Валентин. Проблеми розгортання пунктів управління військових формувань НГУ з досвіду ведення бойових дій та шляхи їх розв'язання	152
Пак Даніель, Голярдик Наталія. Адаптація та модернізація військової освіти відповідно до викликів воєнного часу	154
Піонтківський Петро, Дзюбчук Роман, Козмуляк Олег. Перспективи створення цифрових моделей району ведення бойових дій з використанням біт-технологій	156
Пономарьов Ігор, Мельничук Олег, Юрченко Руслан. Трансформація програм тактичної підготовки: перехід від лінійних стандартів до досвідно-орієнтованих сценаріїв	158
Решетіло Дмитро. Інтеграція бойового досвіду в освітній процес як чинник підвищення якості професійної підготовки	160
Резнік Володимир, Буряк Сергій. Напрями підготовки військових фахівців з вивчення та впровадження досвіду	162
Романюк Анатолій. Сектор CIMIC в умовах сучасних загроз: адаптація системи цивільно-військового співробітництва до реалій воєнного часу	164
Філіпов Максим. Роль офіцера з вивчення та впровадження досвіду на рівні бригади: виклики підготовки та функціональні обов'язки	165
Фурман Ігор, Чірікалов Олексій. Організація вивчення та впровадження бойового досвіду в Національному університеті оборони України	166
Циганков Павло, Мокоївець Валерій, Бокачов Сергій, Антонов Григорій. Інновації у підготовці військовослужбовців сухопутних військ Збройних Сил України	169
Чечуй Олександр. Пропозиції щодо удосконалення алгоритму збору, аналізу та поширення бойового досвіду при підготовці фахівців з експлуатації та застосування радіоелектронних систем та засобів командних пунктів повітряних сил	171
Шолудько Лілія, Філатова Олена. Integrating modern combat experience into esp training of future security officers under wartime conditions	173
ПАНЕЛЬ 4. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ	176
Людвік Вікторія. Оптимізація процесу укладання двомовних інтерактивних глосаріїв-довідників за допомогою технологій штучного інтелекту	177
Свид Ірина, Висоцький Олег. Актуальність застосування інструментів штучного інтелекту для викладання та вивчення дисципліни «математичні моделі та методи наукових досліджень»	178
Жиговець Артем, Голярдик Наталія. Теоретико-практичні засади застосування штучного інтелекту та аналітичних платформ у системі вищій військової освіти	181
Совгар Оксана, Совгар Ганна. Етичні виклики та перспективи впровадження штучного інтелекту у вищу військову освіту	184
Мазуренко Людмила. Етичні, правові та організаційні аспекти застосування штучного інтелекту у військовій освіті	185

Сичов О.С., Борозенець І.О., Смеляков С.В. . Підхід до застосування засобів штучного інтелекту для аудиту впливу мотивацій на здобувачів вищої освіти	188
Серга Андрій. Інтеграція штучного інтелекту у військову освіту: подолання нормативно-інституційного розриву між технологічними можливостями та етичними, правовими й організаційними рамками	190
Акімов Олександр. Проблема дегуманізації освітнього процесу при впровадженні штучного інтелекту для моніторингу психологічного стану військовослужбовців	192
Салов Андрій. Штучний інтелект як інструмент підвищення ефективності професійної військової освіти в системі публічного управління України	194
Лукіяничук Анатолій. Трансформація когнітивних навичок військовослужбовців: використання ші-систем у ролі інтелектуального опонента	196
Рибачок Остап. Використання штучного інтелекту та аналітичних систем у професійній військовій освіті	198
Величко Віра, Макодзеба Тетяна. Вплив розвитку цифрових технологій на характер сучасних бойових дій: когнітивний вимір прийняття рішень військовим лідером	200
Сгоров Станіслав. Застосування мультимедійних тренажерів та штучного інтелекту у підготовці снайперів	203
Казмірчук Руслан. Штучний інтелект у військовій освіті: можливості, виклики та перспективи	204
Панченко Дмитро. Розширення можливостей інтерактивного навчання на основі штучного інтелекту	206
Гриньків Олександра. Штучний інтелект у військовій освіті: проблемні питання	207
Панчишин Андрій. Правові, етичні та безпекові аспекти використання штучного інтелекту в освітньому процесі	209
Ніщенко Вадим. Вплив генеративного штучного інтелекту на академічну доброчесність: від уявної загрози до парадигмальних змін	211
Мисик Михайло, Одосій Любомира. Цифрові технології як засіб підвищення ефективності військової освіти та формування професійно-практичних компетентностей	213
Лунькова Г.В., Філімонов С.М., Літневський Ю.С. . Педагогічні трансформації в підготовці операторів БПЛА з використанням штучного інтелекту	216
Haibadulov Borys, Pomohaiev Ihor. Implementation of innovative forms, methods of instruction and digital technologies in the educational process	217
РЕФЛЕКСІЯ	220